

Sobota, 9. junija 2018

Vurnikova pot 2018

Vrata, Livek, Kobarid, Žiri, Škofja Loka

Vurnikova pot nas vsako leto vodi v kraje, v katerih sta svoj pečat pustila arhitekt Ivan Vurnik in slikarka Helena Kottler Vurnik. Letošnje leto si bomo ogledali kapelo v Vratih, turistično naselje Nebesa v vasi Livek, cerkev na Javorci in nove ureditve v Škofji Loki.

Vabimo vas, da se nam pridružite na **VURNIKOVI POTI 2018**, izjemno zanimivem potovanju po sledih dediščine zakoncev Vurnik ter sodobnejše arhitekture. Najprej si bomo ogledali Aljaževo kapelo sv. Cirila in Metoda v Vratih, ki je bila zgrajena po načrtih Ivana Vurnika leta 1927 na pobudo Jakoba Aljaža. Čez Vršič se bomo nato odpravili v soško dolino in si v bližini Kobarida, pri vasi Livek, ogledali sodobno turistično naselje Nebesa. Nadaljevali bomo z obiskom cerkve Svetega Duha na Javorci, ki je posvečena padlim avstro-ogrskim branilcem bojišča soške fronte (1915-1917).

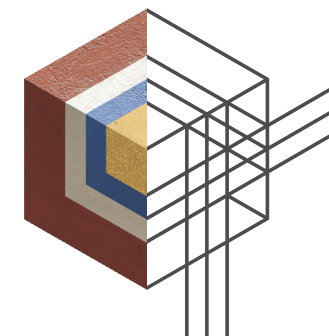
Kot najlepši spomenik 1. svetovne vojne na ozemlju Republike Slovenije se je leta 2007 uvrstila na seznam posebno pomembne zgodovinske in kulturne dediščine Evrope. Pot bomo nadaljevali do Žirov, kjer nas bo pričakala Maja Kržišnik, hčerka Vurnikove diplomantke - arhitektke Jute Krulc, in nam pokazala vrt, ki ga je Juta urejala vse od 70. let 20. stoletja. Vurnikovo pot bomo zaključili v Škofji Loki, kjer se bomo sprehodili skozi staro mestno jedro in si ogledali najnovejše ureditve Cankarjevega trga in Trga pod Gradom.

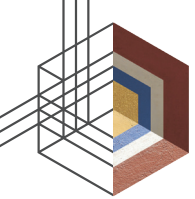
Tokratno Vurnikovo pot bo vodil arhitekt Robert Potokar.

- 7.00** odhod iz Radovljice, avtobusna postaja
- 8.00** ogled Aljaževe kapele sv. Cirila in Metoda v Vratih
- 11.00** obisk turističnega naselja Nebesa pri vasi Livek
- 12.30** prosto za kosilo v Kobaridu
- 14.30** ogled cerkve Svetega Duha na Javorci
- 17.00** obisk vrta Kržišnik v Žireh
- 18.30** sprehod po Škofji Loki in ogled novih ureditev Cankarjevega trga in Trga pod Gradom
- 19.30** odhod proti domu

1. 6.–30. 6.
**Vurnikovi
dnevi
2018**

IVAN VURNIK

(1884–1971), *arhitekt in urbanist*

Ivan Vurnik poleg Jožeta Plečnika in Maksa Fabianija velja za pionirja moderne arhitekture in za utemeljitelja urbanizma na Slovenskem. Zaslužen je tudi za ustanovitev Oddelka za arhitekturo na Tehniški fakulteti v Ljubljani, ki je bil temelj Fakulteti za arhitekturo. Vurnik je v začetku svojega arhitekturnega dela razvijal t.i. narodni slog, pozneje pa se je usmeril k funkcionalizmu. Bil je poznavalec sodobnih kulturnih tokov. V njegovem zelo raznolikem opusu izstopajo dela izrazite inovativnosti. Vurnikovo ustvarjanje je zaznamovalo tudi življenje s Heleno Kottler Vurnik, na Dunaju rojeno in akademsko izsolano slikarko, grafičarko ter ilustratorko, s katero sta sodelovala predvsem pri delih za cerkvene naročnike. Pomemben je tudi arhitektov prispevek k prenovi spomeniških objektov.

HELENA KOTTLER VURNIK

(1882–1962), *slikarka in oblikovalka*

Helena Kottler Vurnik je ustvarjala v obdobju umetnostnega sloga secesije. Veljala je za mojstrico vseh slikarskih in grafičnih tehnik ter uporabne umetnosti. Slikala je v olju, ustvarjala je v tehniki emajla in mozaika, grafike, ukvarjala se je s knjižno opremo oziroma ilustracijo, izdelovala je vinjete za časopise ter predloge za vezenje, tudi za cerkvena bandera. S svojim umetniškim delom je vplivala na razvoj t. i. narodnega sloga, dekorativne umetnosti 20. stoletja v Sloveniji. Helena Kottler Vurnik se je uveljavila predvsem kot cerkvena slikarka, njene slike pa so krasile oltarje vseh pomembnejših ljubljanskih cerkva.

ALJAŽEVA KAPELA SV. CIRILA IN METODA

Pobudo za postavitev kapele v Vratih je dal duhovnik in zaveden Slovenec Jakob Aljaž, ki si je prvotno želel, da bi kapela imela obliko rimskega Panteona. Po načrtih arhitekta Ivana Vurnika, dobrega Aljaževega prijatelja, je bila kapela postavljena leta 1927. Tloris ima obliko nepravilnega šestkotnika. Daljše stranice objekta so zidane iz grobo klesanih kamnov, portal in venci so gladko ometani. Na fasadi ni ornamentov. Kapela je za devet stopnic dvignjena nad okolico. Pokrita je s strmo piramidasto streho, zlomljeno na tretjini. Ta majhna, subtilna arhitektura, ki spominja na obrušen kristal, se slogovno navezuje na ekspresionistično tradicijo. Notranjost kapele ima intimen značaj, stene so kamnite, klopi, strop ter oltarni del so iz lesa. Oltarna mensa v obliki skrinjaste omare je poslikana z vzorcem belega goloba, žitnega klasa in cveta, v modri, rdeči, beli ter rumeni barvi.

TURISTIČNO NASELJE NEBESA V LIVKU

V Livku nad Kobaridom sta leta 2003 zakonca Katja in Bojan Roš zgradila počitniško naselje štirih hišic z neverjetnimi pogledi na okoliške hribe in na Sočo pod njimi. Po načrtih arhitektov Roka Klanjščka, Klemena Pavlina in Aljaža Lavriča je kompleks zgrajen z občutkom za tradicijo, z avtohtonimi materiali (skril, macesnov les), a hkrati zelo moderno. Konstrukcija je kovinska in rahlo lebdi nad tlemi, steklene površine so velike in hiše so zaradi tega zelo svetle, pogledi pa tudi v največjem mrazu izjemni. Majhno naselje pa ima še vrsto prostorov za skupno uporabo, od bazena, jakuzzija, savne do vinske kleti. Arhitekt Klanjšček je za projekt prejel nagrado Zlata ptica za najboljši dosežek na področju arhitekture v letu 2003.

KOBARID

Kobarid je naselje, ki leži na visoki terasi na desnem bregu Soče. Znan je po burni preteklosti, saj je bilo območje današnjega Kobarida poseljeno že v halštatski dobi. Našli so tudi ostanke iz rimskih časov, saj je bilo naselje pomembna postojanka na poti Oglej-Norik. Iz časa po razpadu rimskega imperija pa izvira tudi arheološko najdišče Tonovcov grad nad naseljem, kjer so našli ostanke prvih cerkva na Slovenskem. Kobarid pa je prepoznaven predvsem po soški fronti, ki je potekala med letoma 1915 do 1917 na območju od vrha Rombon na severu do izliva reke Soče v Tržaški zaliv. Kobariški muzej hrani pričevanja o soški fronti in je eden glavnih turističnih točk v Posočju. V spomin na tragične vojne dogodke je bila na Gradiču okrog cerkve sv. Antona sezidana italijanska kostnica, kjer so shranjeni posmrtni ostanke padlih italijanskih vojakov. Od leta 1868 do 1873 je v Kobaridu živel Simon Gregorčič, ki je leta 1871 v Kobaridu ustanovil čitalnico. Na trgu sredi naselja stoji spomenik, delo kiparja Jakoba Savinška.

CERKEV SV. DUHA NA JAVORCI

Spominska cerkev sv. Duha je bila zgrajena leta 1916, v času bojev na soški fronti. Zasnoval jo je dunajski arhitekt, tedaj nadporočnik Remigius Geyling. Cerkev so prostovoljno zgradili vojaki, mojstri različnih obrti avstro-ogrske vojske. Obzidje in spodnji del sta iz kamnja, zgornji del konstrukcije pa iz macesnovega lesa. Notranjost cerkve je razdeljena na tristrano zaključen prezbiterij ter pravokotno ladjo z dodano nizko lopo. Poseben pečat notranjosti daje enotno secesijsko obdelan prostor z ornamentalno poslikavo. Prevladujejo modri odtenki z zlatimi poudarki, oltar pa je pobarvan belo in zlato. Na hrastovih ploščah, ki se kot listi knjige odpirajo ob stenah ladje, so vžgana imena

padlih vojakov. Cerkev je bila leta 1999 razglašena za kulturni spomenik državnega pomena, leta 2007 pa dobila znak Evropske kulturne dediščine medvladne iniciative.

VRT KRŽIŠNIK V ŽIREH

Akademski slikar Tomaž Kržišnik je del svoje rojstne hiše preuredil v atelje in bivalne prostore ter jih povezal s travnikom, ki ga je po načrtu arhitektke Jute Krulc preuredil v vrt. V dolgoletnem ustvarjalnem sodelovanju sta nastala skoraj dva hektara urejene krajine s številnimi avtohtonimi in vzgojenimi rastlinami, ki se razprostirajo ob diagonalno speljani pešpoti med bajerjem, dvema potokoma in Soro. Vrt je obogaten s številnimi likovnimi intervencijami in je občasno namenjen različnim kulturnim, kulinaricnim in hortikulturnim dogodkom.

UREDITEV CANKARJEVEGA TRGA, IGRIŠČA IN TRGA POD GRADOM V ŠKOFJI LOKI

Leta 2013 je bil razpisan natečaj za ureditev odprtih javnih površin starega mestnega jedra Škofje Loke, na katerem je prvo nagrado prejel arhitekturni biro Ravnikar Potokar v sodelovanju s Studiem Miklavc. Po njihovih načrtih so bili do danes urejeni Cankarjev trg, Blaževa ulica, Trg pod Gradom in igrišče Zamorc v neposredni bližini. Rešitev je enostavna, s premišljenimi prostorskimi poudarki, ki se subtilno vklaplajo v obstoječi prostorski kontekst. Materiali, uporabljeni pri projektu, so povzeti po tradicionalnih elementih oblikovanja urbanega prostora v Škofji Loki, le da so uporabljeni na sodoben način. Projekt je bil leta 2015 nagrajen s stanovsko nagrado Zlati svinčnik.

